

PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA (PZO)

GEOGRAFIA – KLASY V–VIII

Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Ratowicach • rok szkolny 2026/2027

Informacja organizacyjna: w roku szkolnym 2026/2027 wymagania dla klas V–VIII stosuje się zgodnie z podstawą programową właściwą dla danego rocznika i realizowanym programem nauczania.

I. Zasady ogólne

1. Główną funkcją oceniania bieżącego jest monitorowanie pracy ucznia i przekazywanie mu informacji o osiągnięciach edukacyjnych pomagających w uczeniu się poprzez wskazanie, co uczeń robi dobrze, co i jak wymaga poprawy oraz jak powinien dalej się uczyć.
2. Ocenianie bieżące służy informowaniu ucznia i jego rodziców o poziomie osiągnięć edukacyjnych i postępach, udzielaniu pomocy w nauce, wskazywaniu mocnych stron i obszarów wymagających pracy oraz motywowaniu do dalszego rozwoju.
3. Oceny są jawne dla ucznia i jego rodziców. Nauczyciel uzasadnia ustaloną ocenę, a sprawdzone i ocenione pisemne prace udostępnia zgodnie ze statutem szkoły.
4. Wymagania edukacyjne dostosowuje się do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia zgodnie z obowiązującymi przepisami.
5. Ocenianiu podlegają wiadomości i umiejętności z geografii wynikające z realizowanego programu nauczania i podstawy programowej właściwej dla danego rocznika. Zachowanie ucznia ocenia się odrębnie.
6. Ocena śródroczna i roczna wyraża stopień spełnienia wymagań edukacyjnych i nie jest automatycznie średnią arytmetyczną ocen bieżących.
7. Ocena celująca nie jest uzależniona od wiadomości lub umiejętności wykraczających poza realizowany program nauczania. Otrzymuje ją uczeń, który w najwyższym stopniu spełnia wymagania edukacyjne przewidziane w realizowanym programie.

II. Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych

1. Osiągnięcia edukacyjne są sprawdzane systematycznie z wykorzystaniem różnych form, w szczególności: sprawdziany i testy, kartkówki, odpowiedzi ustne, pracę z mapą i atlasem, obliczenia geograficzne, analizę tabel, wykresów, klimatogramów i innych źródeł, projekty, zadania terenowe oraz obserwację pracy podczas zajęć.
2. Sprawdziany obejmujące większą partię materiału są zapowiadane co najmniej z tygodniowym wyprzedzeniem i wpisywane do Terminarza w dzienniku elektronicznym. W tygodniu mogą odbyć się najwyżej dwa sprawdziany. Sprawdzian powinien być poprzedzony powtórzeniem wiadomości.
3. Kartkówki nie muszą być zapowiadane, jeżeli obejmują materiał z trzech ostatnich lekcji. Kartkówka trwa nie dłużej niż 1/3 czasu lekcji, chyba że nauczyciel wcześniej uzgodni z uczniami dłuższy czas.
4. Uczeń nieobecny na zajęciach lub zgłaszający nieprzygotowanie ma obowiązek uzupełnić zaległości w wiadomościach, notatkach i ćwiczeniach. Sposób i termin uzupełnienia oraz zaliczenia zaległości ustala indywidualnie z nauczycielem.
5. Uczeń ma możliwość poprawienia oceny ze sprawdzianu w terminie i w sposób ustalony przez nauczyciela. Zasady ubiegania się o podwyższenie innych ocen bieżących określa nauczyciel w niniejszym PZO.
6. W przypadku dłuższej usprawiedliwionej nieobecności termin uzupełnienia zaległości ustala się indywidualnie.
7. W przypadku stwierdzenia niesamodzielności nauczyciel przerywa daną formę sprawdzania i ponownie sprawdza osiągnięcia ucznia w sposób zgodny ze statutem szkoły; ocena z zajęć edukacyjnych odnosi się do wykazanych wiadomości i umiejętności.

8. Punkty uzyskane z prac pisemnych przeliczane są na stopnie według skali: 0%–29% – niedostateczny (1); 30%–50% – dopuszczający (2); 51%–74% – dostateczny (3); 75%–88% – dobry (4); 89%–99% – bardzo dobry (5); 100% – celujący (6).

9. Uczeń ma obowiązek przynosić na zajęcia podręcznik, zeszyt ćwiczeń, zeszyt przedmiotowy, atlas i inne materiały wskazane przez nauczyciela, jeżeli są wymagane do realizacji zajęć. Brak wyposażenia może być odnotowany w dzienniku zgodnie z zasadami szkoły.

10. Na trzy tygodnie przed śródrocznym i rocznym klasyfikacyjnym posiedzeniem rady pedagogicznej nauczyciel informuje ucznia i jego rodziców o przewidywanych ocenach poprzez wpis oceny proponowanej do dziennika Librus. W przypadku przewidywanej oceny niedostatecznej stosuje się dodatkowy sposób powiadomienia określony w Statucie Szkoły.

12. Sprawdzone i ocenione prace pisemne nauczyciel udostępnia uczniowi najpóźniej w ciągu 14 dni od dnia ich napisania. Po omówieniu uczeń zwraca pracę nauczycielowi; może otrzymać ją do domu za zgodą nauczyciela. Rodzice mają wgląd do prac na zasadach określonych w Statucie Szkoły.

11. Oceny bieżące mogą być zapisywane z użyciem znaków „+” i „-” zgodnie ze Statutem Szkoły. Skala punktowa stosowana do danej formy sprawdzania jest znana uczniom i pozostaje do wglądu rodziców.

III. Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych

Klasa V – mapa i krajobrazy Polski

Obszar / umiejętność	2 – dopuszczający	3 – dostateczny	4 – dobry	5 – bardzo dobry	6 – celujący
Mapa i skala	z pomocą odczytuje legendę i podstawowe informacje z mapy; wykonuje najprostsze obliczenia skali	odczytuje treść mapy i wykonuje typowe obliczenia odległości	samodzielnie posługuje się skalą i mapą w typowych zadaniach	sprawnie łączy informacje z różnych map i uzasadnia sposób obliczeń	samodzielnie rozwiązuje złożone zadania mapowe, dobiera właściwe źródła i uzasadnia wnioski
Krajobrazy Polski	rozpoznaje podstawowe cechy poznanych krajobrazów i wskazuje wybrane obszary na mapie	opisuje cechy krajobrazów i podaje przykłady działalności człowieka	porównuje krajobrazy i wskazuje zależności między środowiskiem a działalnością człowieka	wyjaśnia przyczyny zróżnicowania krajobrazów i skutki działalności człowieka	syntetyzuje informacje z map, fotografii i danych oraz samodzielnie formułuje trafne wnioski
Krajobrazy świata	wskazuje kontynenty, oceany i wybrane obszary; rozpoznaje podstawowe krajobrazy	opisuje klimat, roślinność i warunki życia w poznanych krajobrazach	porównuje krajobrazy i wyjaśnia proste zależności klimat-roślinność-człowiek	analizuje klimatogramy i wyjaśnia zależności między położeniem a cechami krajobrazu	łączy różne źródła informacji i samodzielnie wyjaśnia złożone zależności przyrodnicze i społeczne

Ocena niedostateczna (1): uczeń nie wykazuje spełnienia wymagań koniecznych na ocenę dopuszczającą w sprawdzanym zakresie, także po udzieleniu adekwatnego wsparcia.

Klasa VI – Ziemia i Europa

Obszar / umiejętność	2 – dopuszczający	3 – dostateczny	4 – dobry	5 – bardzo dobry	6 – celujący
Współrzędne geograficzne	odczytuje proste współrzędne z pomocą	samodzielnie odczytuje współrzędne i	sprawnie określa współrzędne i położenie	rozwiązuje zadania wymagające	samodzielnie wykorzystuje siatkę

Obszar / umiejętność	2 – dopuszczający	3 – dostateczny	4 – dobry	5 – bardzo dobry	6 – celujący
		lokalizuje punkty w typowych przykładach	obiektów względem równika i południka 0°	dokładnej lokalizacji i porównywania położenia	geograficzną w złożonych zadaniach i uzasadnia rozwiązania
Ruchy Ziemi	wymienia ruchy Ziemi i ich podstawowe następstwa	opisuje ruch obrotowy i obiegowy oraz następstwo dnia, nocy i pór roku	wyjaśnia związki ruchów Ziemi ze zmianami oświetlenia i czasem	analizuje schematy oświetlenia Ziemi i wyjaśnia następstwa ruchów	samodzielnie interpretuje złożone sytuacje dotyczące czasu i oświetlenia Ziemi
Europa	wskazuje wybrane państwa, stolice i obiekty; podaje podstawowe cechy	charakteryzuje środowisko i ludność wybranych regionów	porównuje państwa i regiony na podstawie map i danych	wyjaśnia uwarunkowania zróżnicowania społeczno-gospodarczego Europy	syntetyzuje dane z wielu źródeł i samodzielnie ocenia wybrane zależności w Europie

Ocena niedostateczna (1): uczeń nie wykazuje spełnienia wymagań koniecznych na ocenę dopuszczającą w sprawdzanym zakresie, także po udzieleniu adekwatnego wsparcia.

Klasa VII – Polska

Obszar / umiejętność	2 – dopuszczający	3 – dostateczny	4 – dobry	5 – bardzo dobry	6 – celujący
Środowisko przyrodnicze	wskazuje główne elementy środowiska Polski i opisuje je w podstawowym zakresie	charakteryzuje rzeźbę, klimat, wody i inne elementy środowiska	wyjaśnia podstawowe procesy i zależności między elementami środowiska	analizuje mapy i dane oraz wyjaśnia przyczyny zróżnicowania środowiska	samodzielnie łączy różne źródła i formułuje pogłębione wnioski o środowisku Polski
Ludność i osadnictwo	odczytuje podstawowe dane i wskazuje główne obszary koncentracji ludności	opisuje rozmieszczenie ludności, migracje i urbanizację	analizuje dane demograficzne i wskazuje przyczyny oraz skutki procesów	porównuje regiony i wyjaśnia złożone procesy demograficzne i osadnicze	samodzielnie interpretuje zestawy danych i formułuje uzasadnione wnioski
Gospodarka Polski	rozpoznaje główne działy gospodarki i podaje przykłady	opisuje warunki rozwoju rolnictwa, przemysłu i usług	wyjaśnia czynniki lokalizacji i związki gospodarki ze środowiskiem	analizuje dane gospodarcze i ocenia skutki przemian	samodzielnie rozwiązuje problemy wymagające syntezy danych gospodarczych i środowiskowych
Własny region	lokalizuje region i podaje podstawowe jego cechy	opisuje walory przyrodnicze, kulturowe i gospodarcze	wykorzystuje mapy i obserwacje do charakterystyki regionu	analizuje lokalne problemy i proponuje uzasadnione działania	samodzielnie prowadzi prostą analizę regionalną i prezentuje wnioski oparte na źródłach

Ocena niedostateczna (1): uczeń nie wykazuje spełnienia wymagań koniecznych na ocenę dopuszczającą w sprawdzanym zakresie, także po udzieleniu adekwatnego wsparcia.

Klasa VIII – geografia regionalna świata

Obszar / umiejętność	2 – dopuszczający	3 – dostateczny	4 – dobry	5 – bardzo dobry	6 – celujący
Azja	lokalizuje główne obiekty i podaje podstawowe cechy wybranych regionów	opisuje zróżnicowanie przyrodnicze, ludnościowe i gospodarcze	wyjaśnia wybrane zależności i uwarunkowania rozwoju państw	analizuje dane i wyjaśnia złożone problemy społeczno-	syntetyzuje informacje z wielu źródeł i samodzielnie formułuje

Obszar / umiejętność	2 – dopuszczający	3 – dostateczny	4 – dobry	5 – bardzo dobry	6 – celujący
				gospodarcze i środowiskowe	pogłębione wnioski
Afryka	wskazuje główne obiekty i rozpoznaje podstawowe strefy krajobrazowe	opisuje zróżnicowanie klimatu, roślinności i wybrane problemy ludności	wyjaśnia zależności przyrodnicze i przyczyny wybranych problemów	analizuje uwarunkowania rozwoju i ocenia skutki problemów społecznych oraz środowiskowych	samodzielnie interpretuje wielozródłowe dane i uzasadnia możliwe rozwiązania problemów
Ameryki	lokalizuje główne obiekty i państwa oraz podaje podstawowe cechy	opisuje zróżnicowanie środowiska, ludności i gospodarki	porównuje regiony i wyjaśnia procesy urbanizacyjne oraz gospodarcze	analizuje dane i wyjaśnia złożone zależności w wybranych państwach	samodzielnie syntetyzuje informacje i formuluje uzasadnione oceny procesów zachodzących w obu Amerykach
Australia, Oceania i obszary polarne	lokalizuje obszary i podaje ich podstawowe cechy	charakteryzuje środowisko i rozmieszczenie ludności	wyjaśnia wpływ warunków przyrodniczych na życie i gospodarkę	analizuje problemy środowiskowe i skutki zmian klimatu	samodzielnie interpretuje dane i ocenia znaczenie ochrony tych obszarów

Ocena niedostateczna (1): uczeń nie wykazuje spełnienia wymagań koniecznych na ocenę dopuszczającą w sprawdzanym zakresie, także po udzieleniu adekwatnego wsparcia.

IV. Warunki i tryb otrzymania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej

7. Szczegółowy tryb postępowania określa § 73 Statutu Szkoły Podstawowej im. Janusza Korczaka w Ratowicach; w przypadku zmiany Statutu stosuje się jego aktualne postanowienia.

6. Z czynności sprawdzających sporządza się protokół zawierający dane nauczycieli, termin, zadania sprawdzające, wynik i ustaloną ocenę oraz podpisy nauczycieli. Do dokumentacji dołącza się pisemną pracę ucznia i informację o odpowiedziach ustnych.

5. Sprawdzenie przeprowadza nauczyciel danych zajęć edukacyjnych w obecności nauczyciela takich samych lub pokrewnych zajęć wskazanego przez Dyrektora Szkoły.

4. Sprawdzenie poziomu wiadomości i umiejętności odbywa się w części pisemnej i ustnej, w terminie 5 dni roboczych od zgłoszenia zastrzeżeń. Dyrektor informuje pisemnie ucznia lub jego rodziców o terminie sprawdzenia; sprawdzenie przeprowadza się nie później niż na trzy dni przed radą zatwierdzającą wyniki klasyfikacji.

3. Zgodnie z § 73 Statutu Szkoły uczeń może ubiegać się o ocenę wyższą niż przewidywana, jeżeli zachodzi co najmniej jedna z przesłanek wskazanych w Statucie: z powodu choroby lub zdarzeń losowych opuścił 30% danych zajęć edukacyjnych; usprawiedliwiona absencja nie pozwoliła mu osiągnąć oceny wyższej; przewidywana ocena jest zdaniem ucznia lub rodziców zaniżona w stosunku do opanowanych wiadomości i umiejętności wymaganych w PZO; złożono pisemną, uzasadnioną prośbę o ustalenie wyższej oceny.

2. Jeżeli po rozmowie z nauczycielem uczeń lub jego rodzice nadal nie zgadzają się z oceną przewidywaną, składają do Dyrektora Szkoły pisemne zastrzeżenia w terminie 5 dni roboczych od dnia zapoznania z przewidywaną oceną.

1. Jeżeli uczeń lub jego rodzice nie zgadzają się z przewidywaną roczną oceną klasyfikacyjną, zgłaszają się do nauczyciela prowadzącego dane zajęcia w celu wyjaśnienia i omówienia sposobów jej podwyższenia.

Postanowienia końcowe

Dokument stosuje się łącznie ze statutem szkoły, podstawą programową właściwą dla danego rocznika oraz programem nauczania geografii przyjętym do realizacji.